

paa denne Skole, og dem, vi have givet alle de mange smaa Landbrugsstoler, som vi have rundt omkring i Landet? Hvor stedmoderlig have vi ikke behandlet disse Landbrugsstoler? Vi gave i sin Tid Bevillinger til Folkehøjskolerne, og da Landbrugsstolerne saa kom til, forhøiede man ikke disse Bevillinger. (Modsigelse.) Sa vel, man forhøiede dem nok Noget, men ikke nær nok i et passende Forhold. Jeg mener, at der til Landbrugsstolerne skulde ydes ganske anderledes Tilskud, end det nu sker, og at disse Skoler burde have en saadan Indretning, at de kunde blive virkelige Forstoler til den store kongelige Landbohøjskole. Men rigtignok mener jeg saa ogsaa, at disse Landbrugsstoler maatte være lige saa sikke paa at faae deres Penge, som den kongelige Landbohøjskole. Nu vide vi jo Allesammen, hvorledes det hænger sammen. Der spørges ikke ude ved Landbohøjskolen, om Forstanderen er høire eller venstre, han faar de Penge, som han skal have, og dermed Basta. Men ved de smaa Landbrugsstoler spørger Regeringen om, hvor Forstanderen staar. Der spørges ikke, om Skolen er god, om der er gode Lærerkræfter ved den, om Læremidlerne ere hensigtsmæssige, om ypperlige Bygninger o. s. v., men der spørges, om Forstanderen er venstre eller høire, og derefter faar han saa en Bevilling eller ikke. Altsaa der tages ikke Hensyn til Landbrugets Interessjer, men derimod til Politik. Derfor kan jeg ikke finde det ganske i sin Orden, at hvad vi bestemme til den kongelige Landbohøjskole skal blive et fast Bidrag. Kommer der et Venstreministerium, saa vil dette jo — det maa jo de Herrer antage — gaa frem paa samme Maade som Høireministeriet nu. Det maa ligesaa godt som dette sidste kunne sige, men rigtignok i dette Tilfælde til Forstanderen derude: Er du Høiremand, saa kunne vi ikke give et saa betydeligt Bidrag, som hidtil er givet; det maa sættes ned. Jeg mener i det Hele, at vi bør komme helt bort fra dette, at Landbrugsstolerne og Folkehøjskolerne skulle have Bidrag efter, om Forstanderne ere Høire- eller Venstremænd; de skulle naturligvis have efter, om de ere gode Skoler med dygtige Lærerkræfter, gode Læremidler, hensigtsmæssige Bygninger osv. Jeg har altsaa ikke Noget imod, at vi gaa til at udrede meget store Midler til Oplysningens Fremme; men jeg vil ikke, at de skulle gaa til en saadan Skole, som her er foreslaaet. Jeg tror, at den rette Ordning vilde være, at Halvdelen af alle de Penge, som her skulle bevilges, først omtrent 1 Million een Gang for alle og saa de store aarlige Udgifter, kunde gaa til den store Landbohøjskole, og den anden Halvdel burde vi saa give

til de 30—40 Landbrugsstoler, som nu findes rundt omkring i Landet. Jeg mener nemlig, at disse smaa Landbrugsstoler have for Gaardmændene og for den jævne almindelige Landbruger i de Aar, hvori de have bestaaet, udrettet lige saa Meget som Landbohøjskolen; men hvorledes ere de blevne behandlede? Jeg vil tillade mig at henstille til det kommende Udvalg for det Første, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg) ogsaa foreslog, at den store Landbohøjskole kommer bort fra Kjøbenhavn, hvad enten man vil lægge den i Østkanten af Sjælland eller ved Odense, eller man vil tage en af Statens store Gaarde dertil i det nordlige Sjælland. Vi ville saa vinde store Summer ved at sælge de Grunde, som vi have derude ved Frederiksberg; det vil blive uhyre Meget, der vil komme ind for dem. Dernæst vil jeg henstille til Udvalget at overveie de nuværende smaa Landbrugsstolers Stilling rundt om i Landet, for at det kunde blive indrettet saaledes, at de heretter i Stedet for at faae Understøttelse igjennem Kultusministerens kunde faae den igjennem Indenrigsministeren, og at disse Skoler kunne blive som Forstoler til den store Landbohøjskole. En Attest fra en Forstander ved en saadan Landbrugsstole, der var anerkjendt som en dygtig Mand med dygtige Lærerkræfter, skulde kunne give de unge Mænd, som vilde søge den store kongelige Landbohøjskole, Adgang til denne; thi saa havde man Sikkerhed for, at de havde en forsvaerlig Jordannelse og kunde følge Undervisningen. Der skulde ikke dertil kræves af dem en Præliminærexamen. Thi hvad er Præliminærexamen, mine Herrer? De kunne bide lidt i to Sprog, og ellers kunne de Benræden af lidt Historie og Geografi og saadan Noget, som de lære til Brug for Examen for at kunne give det fra sig, naar de komme til Kommissionen, men 14 Dage efter kunne de ikke Noget af det. (Berg: Det er ikke rigtigt.) So, for en Del vil det passe. Jeg vilde gjerne have, at den almindelige Forberedelsesexamen ikke skulde være nødvendig, for at en Elev kunde komme ind paa den kongelige Landbohøjskole. Naar han har Attest fra en anset Mand ved disse almindelige Landbrugsstoler for, at han virkelig har saa alsidige Kundskaber og saa gode Evner, at han vil være i Stand til at følge Undervisningen der, burde det være nok, og forøvrigt maa jeg sige, at kunde han dog ikke følge med, blev det jo ham selv, der tilsidst kom til at lide under det. Jeg er altsaa ikke imod, at der anvendes alle de store Penge, som her er Tale om, baade strax og i Fremtiden, men i Stedet for udelukkende